

POSTNÍ A SVATOTÝDENNÍ CESTA

(společný projekt)

Věk: Katecheze jsou určeny pro předškolní děti a 1. až 2. třídu ZŠ.

Cíl: Děti si mají vytvořit v celku i v detailech obraz o postní době a Svatém týdnu a jejich smyslu.

Cyklus lze použít jako:

- několik samostatných katechezí,
- opakování postních témat
- úvodní hodinu o postní době / Svatém týdnu, ve které použijeme příslušné dílčí části z jednotlivých katechezí
- podklad pro tvorbu postního a svatotýdenního plakátu

Výhody:

- Cyklus zahrnuje podstatnou tematiku postní doby a Svatého týdne, na plakátu je vytvořen její soupis.
- Cyklus zahrnuje liturgii, zvyklosti, čtení, vlastní tvorbu, interakci, zážitkovou formu sdělení, souvislosti, vědomí návaznosti. Pozitivem je společná práce na projektu, který vytváří vědomí, že každý z účastníků je součástí tohoto příběhu.

Co potřebujeme na výrobu plakátu:

- Pastelky; fixy; tuhé lepidlo; pevný kartón velkého formátu (např. 100x70cm nebo větší) – možné sehnat např. v obchodě, případně vyrobit slepením menších formátů, které překryjeme balicím papírem.
- Vytisknuté obrázky ke každé hodině (základní obrázky naleznete ve složce Kresby; jejich velikost si přizpůsobte velikosti svého plakátu). Symboly můžete s dětmi i sami kreslit

Ke scénáři:

- Pasáže s označením **Rozhovor s dětmi** naznačují osu diskuse katechety a dětí. Do závorky vkládáme předpokládané odpovědi, katecheta k nim může děti navést. Text je pouze nezávazným návodem, lze pracovat i dle vlastního scénáře.
- Text uvedený *červenou kurzívou* naznačuje předpokládanou činnost dětí a katechety a postup při tvorbě plakátu.

KATECHEZE 1

(POSTNÍ DOBA / 1. POSTNÍ NEDĚLE)

ZVLÁŠNÍ POMŮCKY K TÉTO HODINĚ

- Kámen a dvě židle (případně další předměty dle potřeby) na dramatizaci liturgického čtení.

ÚVOD

V úvodu každé katecheze si s dětmi můžeme zazpívat vhodnou písničku, např. Láska Kristova (MH 116). Lze ji zpívat i jako pohybovou: při slovech „vysoká“ dáme ruce nahoru, při slovech „široká“ rozpažíme, při slovech „hluboká“ si dřepneme a dáme ruce na zem.

Další vhodnou písni je např. Když vím, co Ježíš pro mne vykonal. Píseň je možné zpívat i bez „aleluja“. Text i ukázkou najdete na:

<https://www.katechetiolomouc.cz/ke-stazeni/materialy/katecheze-deti/hry-pisne/ukazovaci-pisnicky/>

POPELEČNÍ STŘEDA / POSTNÍ DOBA

Rozhovor s dětmi: Děti, jak se jmenuje ta středa, která byla / která nás čeká? (Popeleční středa). A víte, co se na Popeleční středu v kostele dělá? Kněz označuje lidi křížem na čele a říká přitom: „Obraťte se a věřte evangeliu.“ (Mk 1,15) nebo „Pamatuj, že jsi prach a v prach se obrátíš.“ (Gn 3,19).

Už jste někdy, děti, byly u ohně, třeba u táboráku? Co se na ohni spaluje? Dřevo, větve, někdy suché listí... *(necháme děti odpovědět nebo doplníme)*

To všechno, co se tam spaluje, někdy předtím rostlo, zelenalo se, kvetlo a teď je z toho popel... To si potřebujeme v našem životě opakovat, že my jsme jako lidé někdy krásní, zdraví, rosteme, ale pak jsme také někdy třeba nemocní, zestárneme a nakonec zemřeme a naše tělo bude jako prach – jediný, kdo je pořád živý, pořád plný lásky a krásy, je Bůh.

Když se tedy obracíme k Bohu, věříme v Něj a máme ho rádi, pak od něj také přijímáme pravý život, lásku a krásu a to všechno pak trvá i po naší smrti.

Prach, kterým nás kněz označuje křížem, je ze spálených palmových a olivových ratolestí (u nás „kočiček“) posvěcených v předešlém roce na Květnou neděli.

Na kraj kartonu vyznačíme křížkem BOD a popel naznačíme několika tečkami okolo. Můžeme případně využít příslušný obrázek z přílohy a společně ho s dětmi nalepit.

Popeleční středa je začátek doby, které říkáme jak? (Postní) Víte, co slovo PŮST znamená? *(necháme děti odpovědět nebo doplníme)*

Slova: „POSTNÍ DOBA“ napíšeme doprava nebo doleva nahoru jako nadpis a vyslechneme různé nápady; správné a skoro správné pochválíme.

Rozhovor s dětmi: Mohli bychom pro vysvětlení použít třeba následující slova: čiňte pokání, přiznejte si své chyby-hříchy, obraťte se... Slova „OBRAŤTE SE“ asi vystihují postní dobu nejlépe. Ale teď se můžete zeptat: kam bychom se měli obrátit? Nebo kam bychom rádi šli?

Jeli jste někdy autem přes nějakou velkou a složitou křižovatku? Jak jste se dozvěděli, kudy máte jet dál? *Od výchozího bodu nakreslíme několik cest různými směry.* Byly tam nejspíš směrovky nebo ukazatele *(můžeme je ke křižovatce nakreslit).* Pamatujete si nějakou směrovku? Kam třeba vedla? *(necháme děti odpovědět nebo doplníme)*

A my se teď můžeme úplně stejně ptát, kam během postní doby chceme dojít? Kde je vlastně cíl celé postní doby – co se s Ježíšem stane na jejím konci? (Bude ukřižován a pak vstane z mrtvých).

Vpravo dolů namalujeme KŘÍŽ a PRÁZDNÝ HROB / využijeme obrázky pro Velký pátek a Vzkříšení.

Celá doba, o které si budeme povídat, tedy začíná Popeleční středou a končí Velikonocemi. A víte, ve kterém městě a jeho okolí se to všechno stane? (Jeruzalém).

Do blízkosti kříže a hrobu můžeme napsat slovo „Jeruzalém“, a pokud to bude prostorově možné, můžeme v tomto místě nakreslit zeď a několik domů.

Takže už známe začátek a cíl naší cesty. Co lidé udělají, když vědí, odkud a kam chtějí jít a chtějí na to místo chodit často? (Postaví cestu nebo silnici.) My si tedy také od Popeleční středy až po neděli Vzkříšení takovou cestu uděláme!

Výraznou tužkou nebo tmavou pastelkou nakreslíme širokou cestu z levého dolního rohu přes horní střední část až vpravo dolů k obrázku prázdného hrobu / Vzkříšení. (viz nákres v příloze)

CESTA

Rozhovor s dětmi: Co myslíte, že se během nějaké takové cesty všechno může odehrát nebo co všechno po naší cestě potkáme? *(Děti říkají své nápady).*

Ano – my už předem víme, co na naší cestě potkáme... – co to třeba může být? *(Děti spolu s katechetou vyberou JEDEN z návrhů a namalují ho podél cesty)*

A pak se ale stanou některé věci a události nečekaně. Co se nám třeba po cestě může stát? Co to třeba může být? *Děti spolu s katechetou vyberou JEDEN z návrhů a namalují ho vedle cesty.*

Na naší cestě postní dobou je ale několik zastávek už předem jasných. Víte, na co myslím? (Postní neděle). A kolik zastávek – nedělí nás čeká? (Šest – poslední je Květná).

Každá neděle je taková zastávka na cestě – mohli bychom říci občerstvení. A je v ní obsaženo úplně všechno. Při mši svaté totiž činíme pokání, modlíme se spolu, slyšíme vždy jeden příběh ze života Pána Ježíše, připomínáme si Ježíšovu smrt, slavíme jeho vzkříšení a přijímáme Ježíše do svého života. Tak se posilujeme a pomáháme si na cestě k našemu cíli.

Na cestě označíme jednotlivé postní neděle např. pomocí křížků nebo bodů. Postupně můžeme při probírání každé neděle na místě křížku namalovat malý jednoduchý kostelík, případně nalepit symbol kostela z přílohy.

LITURGICKÉ ČTENÍ 1. neděle postní

Cyklus A: Mt 4,1-11; cyklus B: Mk 1,12-15; cyklus C: Lk 4,1-13. Hlavní téma všech čtení z evangelia: Ježíš na poušti – odmítnout pokušení

Rozhovor s dětmi: O první postní neděli si čteme příběh o tom, jak Ježíš šel na poušť a byl tam 40 dní. Postní doba se také trochu podobá poušti; proto bychom mohli kolem naší cesty teď nakreslit pár věcí, které na poušti bývají – které by to mohly být? (Kameny, písek, kaktus, oáza...) A jestli jste si všimli, v postní době z našeho kostela dokonce zmizela výzdoba a květiny!

V našem čtení se říká, že Ježíš vyhladověl a pak se musel bránit **pokušení**. Co to je vlastně pokušení? Zažil už někdo něco podobného?

Rozhovor s dětmi vedeme dále tak, aby pochopily význam slova (uvedeme vhodné příklady: mám nějakou povinnost a přitom jsem v pokušení dělat něco jiného; jsem v pokušení vidět na druhých nějaké chyby a ukazovat na ně; jsem v pokušení někomu něco provést apod.). Zdůrazníme také, že když nějaké pokušení přijde, neznamená to ještě, že jsme udělali něco špatného – to se stane až tehdy, když pokušení podlehneme a podle něj se zachováme.

A teď si společně přečteme, jak se pokušení postavil Ježíš...

Postavíme se a společně s dětmi si přečteme úryvek z evangelia podle příslušného liturgického cyklu. Text liturgického cyklu B nahrazujeme textem z cyklu A nebo C, kde je příběh popsán detailněji.

Pokud máme čas, můžeme text s dětmi zdramatizovat – d'ábla můžeme zobrazit jako hlas pokušitele. Připravíme si kámen a dvě židle: jednu jako horu, druhou jako vrchol chrámu. Poté s dětmi hovoříme o tom, jak scénku prožívaly, a odpovíme na jejich otázky.

Rozhovor směřujeme k tomu, že Ježíš se d'ábla nebojí a jeho nabídky, kterými by mu chtěl zajistit potěšení hned a rychle, vždy odmítá.

Důležitější než mít všechno hned a tady je totiž poslouchat Boha a žít podle toho. A pak dostaneme radost a všechno, co je třeba – ale od něj a opravdově.

SKUTKY POKÁNÍ – PŮST

V postní době také více konáme **SKUTKY POKÁNÍ**, které nám mají pomoci, abychom se obrátili k Bohu: jsou to **půst, almužna** (*slovo dětem vysvětlíme*) nebo **prokazování dobra druhým, modlitba a usmíření**.

Jako první si připomeneme půst... V našem čtení jsme slyšeli, že se Ježíš postil – něčeho se zřekl. Můžeme to v následujícím týdnu také zkusit:

Můžeme se tentokrát postit třeba od:

- hádání se...
- pozorování chyb druhých...
- nespokojenosti...
- zlosti...
- neposlušání...
- strachu před lidmi...

Každé z dětí si může s pomocí katechety vybrat, na co se chce zaměřit. Můžeme se děti zeptat, jakou možnost si vybrali... ale nemusí své rozhodnutí sdělovat nahlas; můžeme děti upozornit, že v další hodině se mohou o své zkušenosti sdílet, pokud budou chtít.

MODLITBA

Rozsvítíme svíčku a katechezi zakončíme modlitbou.

KATECHEZE 2

(2. POSTNÍ NEDĚLE)

ZVLÁŠNÍ POMŮCKY K TÉTO HODINĚ

- Pomůcky pro hru „Záchranná akce“ – obvaz, botu s tkaničkou, náplast, fixy, oblečení stejného typu (např.: svetr, šálu, čepici), skleničku s vodou, půl krajíce chleba apod.
- Předem vystřižené stopy z papíru na dotvoření plakátu.

PÍSEŇ + OPAKOVÁNÍ Z MINULÉ HODINY

K opakování nám poslouží náš karton s prací z minulé hodiny.

Rozhovor s dětmi: Před sebou máme nakreslenou naši cestu – odkud vychází a kam vede? *(necháme děti volně opakovat postřehy z minulé hodiny, korigujeme a chválíme)*. Naše cesta začíná **Popeleční středou** a končí **Velikonocemi**.

Komu se dařil jeho půst a komu méně? *(pokud se děti příliš sdílet nechtějí, tuto část neprodlužujeme)*

CO PATŘÍ K POSTNÍ DOBĚ: BARVA

Rozhovor s dětmi: Teď bych se vás rád zeptal: jakou barvu máte nejraději? A jak barevné oblečení byste si třeba na sebe vzali, kdybyste šli do lesa? Do kina? Na koncert? Na hřiště? Do kostela? *(necháme děti chvíli odpovídat a odůvodňovat jejich volby, možná je krátká diskuse)*

Určitě jste si všimli, že kněz má v kostele také oblečení (ornát) určité barvy. Myslíte, že se to podle něčeho řídí? (podle liturgické doby – *připouštíme i popisné odpovědi*)

Kterou barvu má na sobě nejčastěji? (Zelenou. *Na tomto místě můžeme krátce zopakovat liturgické barvy.*) A jakou barvu má na sobě teď v postním období? (Fialovou) A co fialová barva asi znamená? (Pokání – obrácení).

Do levého horního rohu plakátu napíšeme BARVA: FIALOVÁ.

My si tedy můžeme na začátek cesty namalovat fialový ornát a v neděli, až budeme na mši svaté, si ho můžeme všimnout.

Teď si budeme číst / vyprávět evangelium z 2. postní neděle. Dávejte dobrý pozor: schválně jestli si všimnete, o jaké barvě se tam mluví...

LITURGICKÉ ČTENÍ 2. neděle postní

Cyklus A: Mt 17,1-9; cyklus B: Mk 9,2-10; cyklus C: Lk 9,28b-36. Hlavní téma všech čtení z evangelia: Proměnění na hoře – poslouchat, co nám Ježíš říká.

Nalepíme / nakreslíme spolu s dětmi k příslušnému bodu symbol kostela. Postavíme se a společně s dětmi si přečteme úryvek z evangelia podle příslušného liturgického cyklu. Po čtení nebo vyprávění můžeme zdůraznit:

Všimli jste si, o jaké barvě se tam mluvilo? (Bílá) Proč myslíte, že Ježíš byl oděn do bílé barvy? Co znázorňuje bílá barva? (Čistotu, krásu) To znamená, že Ježíš – i když zanedlouho bude prožívat utrpení – bude přitom stále krásný a čistý ve svém srdci a apoštolové si na to mohou vzpomenout. Právě tak tedy Ježíš **pomáhá** učedníkům – dává jim možnost prožít krásné a silné chvíle na hoře, aby pak zvládli to těžké, co čeká Ježíše v Jeruzalémě. Podobně i nám Bůh pořád pomáhá – dává nám možnost prožít něco hezkého, abychom pak byli silní, až přijdou v životě náročné chvíle. Ježíš na nás myslí a snaží se nám pomáhat a posílit nás – a my se můžeme vždy spolehnout na to, že on ví, co zrovna teď potřebujeme.

A tak to můžeme zkusit jako on i my: pomáhat druhým.

SKUTKY POKÁNÍ – VYKONAT NĚCO PRO DRUHÉHO (STOPY)

Rozhovor s dětmi: Minule jsme si říkali, že známe čtyři skutky pokání; jeden z nich je něco dobrého vykonat pro druhého a pomoci mu. Zahrajeme si teď hru, kde si to budeme moci vyzkoušet.

Hra – aktivita „Záchranná akce“: Skupinu dětí rozdělíme na menší části tak, aby minimální počet byl nejméně dva. Každá skupina / dvojice si vybere „pacienta“. Všem skupinám dáme k dispozici několik věcí: obvaz, botu s tkaničkou, náplast, fixy, oblečení stejného typu (např.: svetr, šálu, čepici), skleničku s vodou, půl krajíce chleba apod.

Po odstartování „Záchranné akce“ se skupina odebere k svým věcem a pacienta patřičně ošetří (namalovaná náplast, obvaz), napojí a nakrmí (voda a chleba), obleče (sveť, šála, čepice) a obuje (boty), a poté ho dopraví „do bezpečí“ tak, aby se během transportu nedotkl země nebo jen jednou nohou (pokud jsou ve skupince pouze dva). Pacienti se mohou v rámci skupiny v případě dostatku času vystřídat.

U každé skupiny posuzujeme pečlivost ošetření, správnost oblečení, laskavost ve všech činnostech, obrázek na náplasti, rychlost... a každou skupinu pochválíme. ☺

Po ukončení a zhodnocení hry se s dětmi shromáždíme okolo plakátu a pokračujeme v jeho tvorbě.

Vrátíme se k naší cestě, po které jdeme, a naše kroky lásky – pomoci druhému - na ni teď můžeme zaznamenat.

Máme-li plakát dostatečně velký, děti si obkreslí svou nohu na začátek cesty. Jinak děti dostanou předem vystřiženou stopu, kterou si nalepí na začátek cesty.

Do namalované nebo nalepené nohy budou děti malovat a psát to, jak by mohly druhým nějakým úplně obyčejným způsobem pomáhat spolužákům, učitelům, rodičům, sourozencům, kamarádům... Úkol vysvětlíme na příkladech:

Takže na svou stopu může někdo namalovat třeba:

- Ruce => pomáhám...
- Ústa => usmívám se...
- Ucho => poslouchám...
- Noha => jdu pomáhat...
- Kartáč => čistím...
- Hadr => umývám...
- Voda => nádobím...
- Panenka => půjčím někomu hračku...
- Hra => s někým si budu hrát...

Úkol: Budeme se snažit se druhým pomáhat a příště si řekneme, jak se nám to v uplynulém týdnu dařilo.

MODLITBA

Rozsvítíme svíčku a katechezi zakončíme modlitbou.

KATECHEZE 3

(3. POSTNÍ NEDĚLE)

ZVLÁŠTNÍ POMŮCKY K TÉTO HODINĚ

- Předem vystřižené obrysy rukou z papíru na dotvoření plakátu.
- Větší list, na kterém máme předkreslenou velkou ruku.

PÍSEŇ + OPAKOVÁNÍ Z MINULÉ HODINY

K opakování nám poslouží náš karton s prací z minulé hodiny.

Rozhovor s dětmi: Před sebou máme nakreslenou naši cestu – minule jsme na ni poznamenali fialovou barvu a lepili / kreslili jsme stopy a na ně obrázky. Proč jsme to dělali? *(necháme děti volně opakovat postřehy z minulé hodiny, případně jim připomeneme hru „Záchraná akce“. V průběhu korigujeme a chválíme).*

Komu se podařilo pomáhat, komu to nešlo a proč? *(pokud se děti příliš sdílet nechtějí, tuto část neprodlužujeme)*

LITURGICKÉ ČTENÍ 3. neděle postní

Cyklus A: Jan 4,5-42; **cyklus B:** Jan 2,13-25; **cyklus C:** Lk 13,1-9. Hlavní téma všech čtení z evangelia: Proměnění na hoře – poslouchat, co nám Ježíš říká.

Dnes si nejdřív přečteme evangelium z 3. postní neděle.

Nalepíme / nakreslíme spolu s dětmi k příslušnému bodu symbol kostela. Postavíme se a společně s dětmi si přečteme úryvek z evangelia podle příslušného liturgického cyklu.

Cyklus A: Jan 4,5-42.

Hlavní téma čtení z evangelia JEŽÍŠ A SAMARŠKÁ ŽENA U STUDNY

Rozhovor s dětmi a komentář k textu: Ježíš u studny žádá ženu o vodu. Znamená to, že Ježíš za svého pozemského života také od lidí něco potřeboval. Tehdy žena znamenala málo – důležitější byl vždy muž. Ježíš tak ukázal, že i když ženou tehdy muži opovrhovali a mnozí lidé se od ní odvraceli, on to nedělá. Naopak jí ukazuje, že ona může něco udělat pro něj – může mu být užitečná. I k nám se tak Ježíš obrací: „I ty pro mne můžeš něco udělat, nedívej se na své nedostatky a poslouvej, co ti říkám.“

Ježíš chce v našem srdci promlouvat a radit nám. Jakým způsobem se ale s ním můžeme „domluvit“? Abychom zjistili, co nám chce říct, musíme s ním hovořit. A jak říkáme rozhovoru s Bohem? (Modlitba)

SKUTKY POKÁNÍ – MODLITBA (RUCE)

Na papíru velkého formátu máme namalovanou velkou dlaň. Spolu s dětmi si povídáme o jednotlivých prstech ruky symbolizujících naší modlitbu a vše vpisujeme do této připravené ruky:

Palec: Musím začít já, ne ten druhý.

Výzva: Budu se modlit ráno, večer, před jídlem nebo během dne...

Ukazováček: Bůh je ten, se kterým v modlitbě hovořím.

Výzva: Budu mluvit s Bohem o všem, co prožívám, co se mi daří, co se mi nedaří...

Prostředníček: Tento třetí prst mi připomíná Otce, Syna i Ducha svatého.

Výzva: Když dělám kříž, mohu si uvědomit, že Bůh Otec poslal svého Syna na zem a do mého srdce; láska mezi Otcem a Synem je Duch svatý, který působí lásku mezi námi.

Prsteníček: To je nejslabší prst na ruce – proto nám připomíná ty nejslabší.

Výzva: Za ně se musím zvláště modlit!

Malíček: Poslední budou prvními, proto máme být před Bohem a před druhými malí a nad nikoho se nevyvyšovat.

Výzva: Budeme se modlit sami za sebe, abychom byli malí před Bohem.

(Aktivita upravena podle „modlitby pěti prstů“ papeže Františka)

Máme-li plakát naší cesty dostatečně velký, každé dítě si tam pak obkreslí svou dlaň a vymaluje si ji tak, jak momentálně vnímá modlitbu. Jinak děti dostanou předem vystřižený obrys ruky, který na plakát nalepí. Na závěr se s dětmi pomodlíme s pohledem na dlaň a zopakujeme si, co jsme si dnes řekli.

Úkol: Každý den tohoto týdne se podíváme na svou dlaň, vybereme si jeden prst a podle něj se pomodlíme.

Varianta pro liturgický cyklus B:

B: Jan 2,13-25

Hlavní téma čtení z evangelia: JEŽÍŠ VYHÁNÍ KUPCE Z CHRÁMU

Rozhovor s dětmi a komentář k textu: Chrám je místem modlitby. Proto Ježíši vadilo, že se tam prodávají a kupují různé věci, vyměňují peníze a všichni přitom myslí jen na obchod, ale ne na Boha. Ježíš tím chce říci, že modlitba je v našem životě moc důležitá a nemůžeme jí nahradit ničím jiným, i když to často děláme. Často děláme všechno možné, a pak zapomínáme na modlitbu – na rozhovor s Bohem.

Následuje téma o modlitbě jako v cyklu A.

Varianta pro liturgický cyklus C:

C: Lk 13,1-9

Hlavní téma čtení z evangelia: PODOBENSTVÍ O FÍKOVNÍKU

Rozhovor s dětmi a komentář k textu: Ježíš zde mluví o tom, že když se neobrátime, dopadneme jako ten fíkovník: uschneme. Obrátit se k Bohu znamená nemyslet jenom na své věci, na své zájmy, na své úkoly, ale také si udělat čas na povídání s Bohem...

Následuje téma o modlitbě jako v cyklu A.

MODLITBA

Rozsvítíme svíčku a katechezi zakončíme modlitbou.

KATECHEZE 4

(4. POSTNÍ NEDĚLE „RADOSTNÁ“ / LAETARE)

ZVLÁŠTNÍ POMŮCKY K TÉTO HODINĚ

- Rekvizity pro případnou dramatizaci podobenství O milosrdném otci.
- Obrázek šatů, prstenu a bot ve formátu 3x3 cm.

PÍSEŇ + OPAKOVÁNÍ Z MINULÉ HODINY

K opakování nám poslouží náš karton s prací z minulé hodiny.

Rozhovor s dětmi: Máme před sebou postní cestu, na které už jsou naše stopy a naše dlaně. Vidíme, že se blížíme čím dál tím víc k Velikonocům. *(Necháme děti volně opakovat postřehy z minulé hodiny a komentovat vytvořené části plakátu. V průběhu korigujeme a chválíme.)*

LITURGICKÉ ČTENÍ 4. neděle postní

Cyklus A: Jan 9,1-41 (Uzdravení slepého); **cyklus B:** Jan 3,14-21 (Ježíš a Nikodém); **cyklus C:** Lk 15,1-3.11-32 (Podobenství o milosrdném otci).

Při této katechezi budeme ve všech cyklech používat POUZE text z liturgického cyklu C, kde je podobenství O milosrdném otci.

Rozhovor s dětmi: Dnes máme před sebou další postní neděli – čtvrtou, která se latinsky nazývá LAETARE – to znamená RADOSTNÁ. S tím souvisí i nádherný příběh, který Ježíš vypráví svým učedníkům, aby pochopili jaký je Bůh.

Nalepíme / nakreslíme spolu s dětmi k příslušnému bodu symbol kostela.

V tomto příběhu uslyšíme také o cestě, po které jde mladší ze dvou synů. Jeho cesta je také podobná té naší, protože mladší syn na jejím konci také poznává jaký je jeho otec. A my také jdeme po cestě, na jejímž konci více pochopíme, kdo a jaký je Bůh...

Ukážeme přitom na kartonu cíl naší společné cesty. Pak dětem vyprávíme celé podobenství; pokud máme možnost, pak s pomocí obrázků. (např. zde: <https://www.gimel.cz/omalovanky--navrat-ztraceneho-syna-db1977>)

Příběh si můžeme zdramatizovat; pak nesmíme v závěru zapomenout na nutné rekvizity (nové šaty, prsten a boty) a vystrojit hostinu.

Rozhovor s dětmi: Když Ježíš vypráví nějaké podobenství, tak jeho postavy a události jsou vždy někomu a něčemu z našeho života **podobné**, na něco ukazují. A postavy tohoto příběhu jsou také někomu podobné.

Co myslíte: komu je podobný otec, který dal svému synovi jeho podíl, pak na něj čekal, utíkal za ním, objal ho a dal mu všechno, o čem jsme si říkali? (Bůh) A kdo je podobný synovi, který odešel, udělal něco špatného, litoval toho a rozhodl se vrátit domů? (To je každý z nás)

Stalo se vám už někdy, že jste něco provedli, pak jste toho litovali a šli jste za rodiči s omluvou? (*Necháme děti chvíli vyprávět jejich zkušenosti.*) A tak podobně můžeme pokaždé přijít za Bohem a požádat ho o prominutí, že jsme něco pokazili, udělali špatně a chceme to napravit – a on nám v tom určitě pomůže.

Vzpomínáte si, co otec dal svému mladšímu synu, když se ze světa vrátil celý potrháný? (Nové šaty, prsten a boty. Nechal vystrojit hostinu)

Co to může znamenat?

Šaty => vypadáš dobře a už nemusíš se stydět

Prsten => jsi můj syn, dcera

Boty => chod' správným směrem

Hostina => otec se raduje společně s námi

Máme připravené šaty – plášť, prsten a boty namalované tužkou ve velikosti asi 3x3 cm; ty pak mohou děti vymalovat a nalepit do blízkosti 4. postní neděle. Kolem nich mohou domalovat ještě některé věci z hostiny – poháry, dort, talíře s jídlem...

V příběhu vystupuje ještě druhý syn. Komu ten je podobný? To může být také někdo z nás; někdo takový, kdo si myslí, že všechno dělá správně, dívá se na druhé spatra a považuje všechny za špatné. A to také není správně!

SKUTKY POKÁNÍ – SMÍŘENÍ

V našem příběhu z evangelia jsme slyšeli, jak se otec smířil se svým synem. Podobně bychom se i my měli smířit s každým, kdo nám nějak ublížil nebo kdo má něco proti nám...

Mohli bychom to udělat třeba takto:

Když někomu něco provedeme, omluvíme se mu a řekneme mu: „Promiň“...

Když uděláme chybu, nebudeme říkat, že za to může ten druhý...

Když uděláme chybu, budeme toho litovat a prosit Boha o odpuštění...

Když někdo něco provede nám, budeme se snažit mu to odpustit...

Když někdo něco provede nám, budeme se snažit si to pořád nepřipomínat...

Když někdo něco provede nám, nebudeme mu to oplácet, ale budeme se snažit se k němu nechovat ošklivě...

Úkol: Snažit se příští týden o smíření s těmi, které mám blízko sebe.

MODLITBA

Rozsvítíme svíčku a katechezi zakončíme modlitbou.

KATECHEZE 5

(5. POSTNÍ NEDĚLE)

ZVLÁŠNÍ POMŮCKY K TÉTO HODINĚ

- Miska s obilnými zrnky, velký papír na kresbu k výkladu.
- Vhodné obrázky zastavení křížové cesty k modlitbě

PÍSEŇ + OPAKOVÁNÍ Z MINULÉ HODINY

K opakování nám poslouží náš karton s prací z minulé hodiny.

Rozhovor s dětmi: Minule jsme slyšeli o cestě mladšího syna do otcova domu; my vlastně také jdeme po cestě, na jejímž konci můžeme víc poznat, jaký je Bůh. *(Necháme děti volně opakovat postřehy z minulé hodiny a komentovat vytvořené části plakátu. V průběhu korigujeme a chválíme.)*

LITURGICKÉ ČTENÍ 5. neděle postní

Cyklus A: Jan 11,1-45 (Vzkříšení Lazara); **cyklus B:** Jan 12,20-33 (Podobenství o pšeničném zrnku); **cyklus C:** Jan 8,1-11 (Příběh o Ježíši a hříšné ženě).

Při této katechezi budeme ve všech cyklech používat POUZE text z liturgického cyklu B, kde je podobenství O pšeničném zrnku.

Nalepíme / nakreslíme spolu s dětmi k příslušnému bodu symbol kostela. Postavíme se a společně s dětmi si přečteme úryvek z evangelia z liturgického cyklu B.

Poté postavíme před děti misku s obilnými zrnky a každé z nich si může vzít jedno do ruky.

Rozhovor s dětmi: Každý máte v ruce malé semínko. Zkuste odhadnout, co z něho vyrostе? *(Necháme děti chvíli odhadovat, případně je vhodnými otázkami navedeme ke správné odpovědi.)* Co musíme ale se semínkem udělat, aby z něho vzešlo obilí? (Zasadit). A co se se zasazeným semínkem bude dít dál?

Děti vyprávějí a my vybíráme správné odpovědi a přitom kreslíme na papír stádia vývoje semínka:

Semínko => Semínko s kořínkem => Semínko s kořínkem a malým stébélkem => Větší kořínek a větší stéblo => Kořen a stéblo s malým klasem => Kořen a stéblo s plným klasem.

Rozhovor s dětmi: Je na začátku vidět semínko? (Ano) A je tam někde vidět semínko na konci? (Ne)

Tím, že semínko zemřelo a zaniklo, mohl vyrůst klas a na něm mnoho dalších semínek. Tak přesně to vyprávěl Ježíš. *(Zopakujeme příslušnou pasáž z evangelia.)*

Co nebo kdo myslíte, že se podobá semínku v tomto našem podobenství? (Podobá se Ježíši, který také zemřel, aby mohl vydat mnoho užitku; aby se o Bohu mohlo dozvědět mnoho dalších lidí.)

Díky tomu jsme tady dneska my, kteří jsme byli pokřtěni a můžeme se scházet a povídat si o Bohu a o Pánu Ježíši. Jeho smrt opravdu znamenala veliký užitek.

Každé dítě na plakát postní cesty namaluje k této neděli klas.

Připomeneme si teď, jak Ježíšův příběh probíhal, jak Ježíšovo semínko padalo do země, a to jedním zvláštním způsobem. Každý rok se v postní době modlíme křížovou cestu, abychom si Ježíšův příběh připomněli.

Modlitba křížové cesty má čtrnáct částí, říkáme jim zastavení. Každá obsahuje jednu část závěru Ježíšova příběhu.

Na vhodné místo zapíšeme: Křížová cesta – 14 zastavení. V případě, že máme velký plakát, můžeme dolů nalepit nebo namalovat symboly jednotlivých zastavení křížové cesty.

*Pro pobožnost můžeme využít text k jednotlivým zastavením **křížové cesty** vhodný pro nejmenší děti; návrh najdete na konci této metodiky.*

Pro ilustraci můžeme použít křížovou cestu ve svém kostele nebo obrázky z webu deti.vira.cz:

<https://deti.vira.cz/kalendar/postni-doba/krizova-cesta-1/krizova-cesta-s-omalovankami>

MODLITBA KŘÍŽOVÉ CESTY

KATECHEZE 6

(PŘED KVĚTNOU NEDĚLÍ)

ZVLÁŠNÍ POMŮCKY K TÉTO HODINĚ

- Listy papíru s názvy dnů Svatého týdne a příslušné nakreslené symboly (případně obrázky z přílohy)

PÍSEŇ + OPAKOVÁNÍ Z MINULÉ HODINY

K opakování nám poslouží náš karton s prací z minulé hodiny.

Rozhovor s dětmi: Minule jsme si vyprávěli o obilném zrnku; to nám symbolizovalo Ježíše. *(Necháme děti volně opakovat postřehy z minulé hodiny a komentovat vytvořené části plakátu. V průběhu korigujeme a chválíme.)*

A teď nás čeká ta nejdůležitější část naší cesty: poslední týden. Protože je tak důležitý, nazývá se SVATÝ.

Vedle cesty napíšeme podél poslední části SVATÝ TÝDEN. Pokud děti bude zajímat, kdy postní doba končí (můžeme říci, že Svatý týden je vrcholem postní doby)

Svatý týden začíná Květnou nedělí a končí nedělí, kdy slavíme Ježíšovo vzkříšení. Nejdůležitější jsou jeho poslední dny: víte, jak se jmenují?

Máme připravené názvy jednotlivých dní Svatého týdne na papírech A4, které rozložíme vedle sebe. Postupně při výkladu ke každému názvu přikládáme i příslušný symbol (můžeme nechat děti hádat, který ze symbolů by vybrali). Po ukončení můžeme ještě jednotlivé symboly na karton naší cesty překreslit, nebo nalepit předem připravené obrázky.

KVĚTNÁ NEDĚLE – symbol: zelená ratolest

Hovoříme o průvodu s ratolestmi na začátku mše svaté, které připomínají, jak Ježíš vjížděl do Jeruzaléma a lidé ho vítali zelenými ratolestmi. Tento den se také čtou pašije. *(Vysvětlíme pojem)*

ZELENÝ ČTVRTEK – symbol: kalich (číše nebo sklenička) a chléb

Ježíš slavil se svými učedníky paschu *(Vysvětlíme pojem)* tak jako ostatní židé; Ježíš s učedníky ji ale slavil trochu jinak – říkal a dělal jiné věci, než tehdy židé dělali. Část z toho, co při ní řekl, říká také kněz v průběhu mše svaté při proměňování. Na stole bylo víno, chléb, zelené byliny a další zvláštní jídla. Ježíš učedníkům omýval nohy – kněz to tento den při liturgii dělá také.

VELKÝ PÁTEK – symbol: kříž

Tento den není v kostele mše svatá, ale uctívá se kříž a čtou se podruhé pašije. Často se také společně modlíme křížovou cestu.

BÍLÁ SOBOTA – symbol: bílé plátno

Tento den také není mše svatá, lidé se ale mohou modlit u Ježíšova hrobu.

NEDĚLE ZMRTVÝCHVSTÁNÍ – symbol: kámen a svíce

Už v sobotu po vyjití první hvězdy se slaví slavnost Ježíšova zmrtvýchvstání. Na začátku se venku zapaluje oheň, světi paškál (velikonoční svíce), pak se v kostele čte více čtení, která zahrnují události od stvoření světa až po Ježíšovo zmrtvýchvstání.

Pod nápis Svatý týden napíšeme vedle Zeleného čtvrtku, Velkého pátku, Bílé soboty a Zmrtvýchvstání Páně slovo Triduum. Dětem vysvětlíme, že to je označení tří posledních dnů Svatého týdne.

Dále s dětmi hovoříme o tom, jak doma slaví Velikonoce, na které obřady chodí s rodiči, co se jim nejvíc líbí a co si nejvíc zapamatovaly...

Závěr pak můžeme připravit různým způsobem:

1. Pokud máme k dispozici pomůcky z Katecheze dobrého pastýře k vytváření Jeruzaléma, můžeme si projít s dětmi poslední události Ježíšova života.
2. Podobně můžeme inscenovat události Svatého týdne pomocí příslušných obrázků.
3. Připomeneme si s dětmi události poslední večere; můžeme využít metodiku: <http://in.apha.cz/file/110116/c-5-685-pesachova-vecere-pro-katechezi-upr-ks-ap.pdf>.
4. Nebo použijeme varianty jiné... ☺

MODLITBA

Rozsvítíme svíčku a katechezi zakončíme modlitbou.

KŘÍŽOVÁ CESTA PRO MALÉ DĚTI

1. Lidé jako by zapomněli, že je má Pán Ježíš rád a začali na něj před Pilátovým soudem žalovat a vymýšlet různé lži. Proto by nebylo pěkné, kdybychom si i my o jiných vymýšleli to, co není žádná pravda.

2. Pán Ježíš dostal těžký kříž a nesl ho. I my umíme nosit různé věci: mamince nákup, tatínkovi náradí... A to je správné.

3. Když Pán Ježíš upadl, nikdo jej nechtěl zvednout. Když nikdo nechce udělat něco, co je potřeba, možná proto, že je to ošklivá práce, udělejme to my...

4. Panna Maria byla smutná, když viděla Pána Ježíše. On se však na ni pěkně podíval, aby ji potěšil. I my můžeme někdy někoho potěšit tím, že se na něj hezky podíváme nebo usmějeme.

5. Pán Ježíš už nemohl kříž unést, proto vojáci zastavili Šimona, aby mu pomohl. Podobně jako Šimon můžeme i my někomu pomoci, když to potřebuje...

6. Veronika podala Pánu Ježíši šátek, aby si do něj alespoň utřel obličej. Co bychom třeba mohli podat někomu my, abychom ho potěšili?

7. Pán Ježíš šel pomalu, protože nesl těžký kříž. Lidé se kolem něho tlačili a možná, že do něj také někdo strčil, aby upadl. Dávejme pozor na druhé, abychom jim neublížili, ale naopak pomáhali.

8. Pán Ježíš potkal cestou i maminky s dětmi. Maminky nad ním plakaly a děti nevěděly, co to znamená. My už to víme: Pán Ježíš nesl kříž a nechal se od lidí ukřižovat, aby nás spasil a přivedl do nebe a také proto, abychom se už nebáli - On nás chrání.

9. Pán Ježíš přišel na horu a spadl potřetí. Vojáci ho museli zvednout. A my už dobře víme, že když upadne bratříček nebo sestríčka nebo náš kamarád, tak jim pomůžeme vstát a potěšíme je, aby už neplakali.

10. Pánu Ježíši vzali i šaty a on už neměl vůbec nic. Všichni lidé nejsou stejně bohatí, všechny děti nemají tolik hraček, jako máme my. Na světě jsou také děti, které mají hlad a nemají žádné hračky. Nezapomeňme na ně... Ani na to, že nás i je má Pán Ježíš stejně rád.

11. Ukřižovali Pána Ježíše, ale on to vydržel. Kolikrát ale my pláčeme: když upadneme, když nás píchne komár, když nedostaneme bonbon. Zkusme proto také i my něco vydržet a vzpomenout si při tom na Ježíše...

12. Ještě než Pán Ježíš zemřel, prosil svého nebeského Otce, aby lidem odpustil jejich hříchy – neměl v sobě hněv. Chtěl je zachránit. Ani my se proto nesmíme na druhé ošklivě zlobit.

13. Když přátelé sňali tělo Pána Ježíše z kříže, jistě byli všichni smutní. My už ale víme, že když někdo zemře, tak jej k sobě přijme Bůh, aby mu za jeho dobré skutky dal věčný život.

14. Pána Ježíše uložili do hrobu a vypadalo to, že bude pořád mrtvý. Jako když vezmeme semínko a zasadíme je: Nejprve vypadá jako mrtvé, ale za pár dní se ukáží první lístky a ze semínka roste nová - živá rostlinka pro radost.

Tak to bylo i s Pánem Ježíšem: nejdřív to vypadalo, že je konec, ale v neděli ráno vstal Ježíš z mrtvých – jako když vyroste semínko ze země – a všem lidem přinesl radost. A lidé tak poznali, že všechno dobře dopadlo, a když budou i oni věřit Pánu Ježíši a jeho slovům, tak se nemusí ničeho bát, ani třeba samotné smrti nebo když někdo zemře.

Převzato a upraveno z:

<http://download2.katechetiolomouc.cz/materialy/liturgicky-rok/postni-doba/krizove-cesty/krizova-cesta-pro-male-deti.pdf>

Pro KVN AP vytvořil: David Žofák; kresby: Madla Chadimová